

Β. Να βρείτε ποιες από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές και ποιες λάθος. Η κάθε λανθασμένη να αντικατασταθεί από τη σωστή.

- Οι αναφορικές προτάσεις διακρίνονται σε ονοματικές και επιρρηματικές.
- Οι αναφορικές προτάσεις είναι προτάσεις κρίσεως.
- Οι αναφορικές προτάσεις εισάγονται με δεικτικές αντωνυμίες.
- Οι παραβολικές προτάσεις δηλώνουν αναφορά.
- Οι παραβολικές προτάσεις δηλώνουν τρόπο.
- Μία ονοματική αναφορική μπορεί να είναι προσδιοριστική.
- Οι αναφορικές αιτιολογικές προτάσεις είναι προτάσεις επιθυμίας.
- Οι αναφορικές αιτιολογικές προτάσεις εξαρτώνται από ρήματα ψυχικού πάθους.
- Από μία αναφορική υποθετική πρόταση προκύπτει λανθάνων υποθετικός λόγος.
- Όταν υπάρχει έλξη του αναφορικού, η αναφορική αντωνυμία είναι πάντα σε αιτιατική.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. Να βρείτε το είδος της υπογραμμισμένης πρότασης και να επιλέξετε το σωστό.

- Μή με κτείν', επει ουχ όμογάστριος Έκτορός είμι.
α. χρονική β. αιτιολογική
γ. τελική δ. υποθετική
- Ηνίκα δ' άν τις ύμās άδική, ήμείς ύπερ ύμών μαχούμεθα.
α. χρονική β. αιτιολογική
γ. χρονικούποθετική δ. υποθετική
- Κύρος πριν όραν τούς πολεμίους εις τρις άνέπαισε τó στρατεύμα.
α. υποθετική β. χρονική
γ. συμπερασματική δ. εναντιωματική
- Εγώ τόν Εϋηνον έμακάρισα, ει ώς άληθώς έχει ταύτην τήν τέχνην.
α. υποθετική β. αιτιολογική
γ. χρονική δ. τελική
- Έκκλησίαν τούτου ένεκα ξινήγαγον, όπως ύπομνήσω και μέμψομαι ύμίν ει τι μη όρθως ή έμοι χαλεπαίνετε ή ταις ξυμφοραίς είκετε.
α. αιτιολογική β. χρονική
γ. τελική δ. συμπερασματική
- Η δύναμις άπασα τής πόλεως παρελύθη, ώστε μηδέν διαφέρειν τήν πόλιν τής έλαχίστης πόλεως.
α. αιτιολογική β. χρονική
γ. τελική δ. συμπερασματική

- Εί μέν ποτε ήδίκησέ με, προσήκεν αύτώ δίκην διδόναι.
α. υποθετική β. αιτιολογική
γ. χρονική δ. τελική
- Ήν δ' έγγύς έλθη θάνατος, ουδεις βούλεται θνήσκειν.
α. χρονική β. αιτιολογική
γ. τελική δ. υποθετική
- Εί τις τούς κρατοϋντας τού πλήθους επ' άρετην προτρέψειεν, άμφοτέρους άν όνήσει, και τούς τās δυναστείας έχοντας και τούς ύπ' αύτοίς όντας.
α. χρονική β. αιτιολογική
γ. χρονικούποθετική δ. υποθετική
- Και ή πόλις έκινδύνευσε πάσα διαφθαρήναι, ει άννεμος επεγένετο τή φλογι επίφορος ές αύτήν.
α. αιτιολογική β. χρονική
γ. τελική δ. τίποτα από τα παραπάνω

Β. Να αντικαταστήσετε την τελική πρόταση με άλλες μορφές σκοπού.

- Ύμεις έστρατεύσατε, ίνα ήμάς δουλώσατε.
- Οί όπλίται ήλθον, ίνα έλοιεν τήν πόλιν.
- Οί παίδες έρχονται, ίνα μάθωσι γράμματα.
- Νικίας παρελήλυθε, ίνα είπη τήν αύτου γνώμην.
- Μίνδαρος απέπλει, όπως αναλάβοι πάσας τās ναύς.

Γ. Να βρείτε και να χαρακτηρίσετε τους υποθετικούς λόγους.

- Εί βούλεσθε αδεώς ζήν, ίωμεν θαρροϋντες επί τούς πολεμίους.
- Εί τις ύμών πέπεισται εκείνο, ταύτα μέν εύχέσθω τοίς θεοίς.
- Κλαίεις άν, ει πράττοις ά μη πράττειν σε δεί.
- Εί τι τοιούτον φοβεί, έασον αύτό χαιρείν.
- Εάν μη άφήτε τās πόλεις αυτόνόμους, έσπονδοι έσεσθε.
- Εί νϋν άπιμεν, δόξομεν επί πολέμω άπιέναι.
- Εί λέοντες έγίγνωσκον γλύφειν, πολλούς άν άνδρας είδες υπό κάτω λέοντος.
- Τούτου δ' άν επιτύχοις, ει λήγοις τών πόνων έτι πονείν δυνάμενος.
- Είση, ώ Ήφαιστε, ήν σοι προσέλεθη.
- Πολύ γάρ πλείω ώφεληθήσεσθ', εάν ήμείς έχωμεν.
- Αν εγώ μέν μη νϋν εϋ είπω, οϋ μόνον εγώ αλλά και ό πατήρ δόξει άδικος είναι και τών όντων άπάντων στερησομαι.
- Εί τις αύτώ δοκοίη βλακεύειν, έπαισεν άν.
- Εάν διαλύωμεν τó στρατεύμα, τὰ ήμέτερα άσθενέστερα γίγνοιτ' άν.
- Ήν πόλεμον αίρήσθε, μηκέτι ήκετε δεϋρο άνευ όπλων.

Επαναληπτικές ασκήσεις* στις δευτερεύουσες προτάσεις

172 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις, να χαρακτηρίσετε το είδος τους και να γράψετε τη συντακτική τους θέση.

- Ἐπειδὴ δὲ κατηγορήσαν τοῦ Σωκράτους οἱ ἀντίδικοι, ὡς οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεούς, οὐ νομίζοι, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσφέρει, παρελθὼν Σωκράτης εἶπε.
- Ἐκτίησάτο φίλον, ὃς ἔργον εἶχε σκοπεῖν ὅ,τι ἂν ἢ λέγων ἢ πράττων ὠφελοῖη τε καὶ εὐφραῖνοι Διόδωρον.
- Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κύρος οὔτε ἄλλον πέμποι σηματοῦντα, ὅ,τι χρῆ ποιεῖν, οὔτε ἄλλος φαίνοιτο.
- Δεινὸν δὲ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ, ὅταν εἰσφορὰν εἰσενεγκεῖν δέη, ἦν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσι, οὐκ ἐθέλουσι.
- Ἐζήτησεν ἂν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἴν', εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν.
- Οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἀπολέσαι περὶ παντός ἂν ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν;
- Ἐπεὶ τοίνυν συναίτιος εἶ, κατάμενε, ἵνα καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.
- Ἐπειτα γινώσεται Κυαξάρης, ὅτι οὐ νῦν ἔρημος γίγνεται, ἠνίκα οἱ φίλοι αὐτοῦ τοὺς ἐκείνου ἐχθροὺς ἀπολλύουσι.
- Ἵστε ὅτι ἄνδρες ἀμείνους δόξετε εἶναι, ἐπὶν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε.
- Πρὶν δὲ αὐτὸν ὀρηθῆναι ἐκ Τεγέας, παρήσαν οἱ Θηβαῖοι λέγοντες ὅτι ἀφίαισι τὰς πόλεις αὐτονόμους.

173 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις, να χαρακτηρίσετε το είδος τους και να γράψετε τη συντακτική τους θέση.

- Καταγέλαστόν ἐστι τοὺς λόγους ἀποδοκιμάζειν, πρὶν εἰδέναι σαφῶς εἰ τοιαύτην ἔχουσι τὴν δύναμιν, ὥστ' ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

* για προχωρημένους

- Ἐπειδὴ καὶ περὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἐαλωκέναι, πολλῶ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον.
- Δεδίασι μὴ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἔωσι σφᾶς ἀποπλεῖν.
- Ἐγίγνωσκεν ὅτι παρασκευάζονται τινες, οἳ καλύσουσι τὸν δῆμον καταλυθῆναι καὶ ἐναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας.
- Οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται, ὅπως μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἳ πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι.
- Παντὶ δῆλον τοῦτο γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέθη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσαντες ἐμοῦ, κἂν ὠφλε Μέλητος χιλίας δραχμάς.
- Τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας καὶ πονηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους ἠγεῖσθ' εἶναι, πονηροὺς μὲν, διότι καταψεύδονται τῶν προγόνων ἡμῶν ὡς ἀχαρίστων, ἀμαθεῖς δὲ διότι ἐκείνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι, εἰ τὰ μάλιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτοῖς προσῆκε.
- Τοῖς δὲ Βοιωτοῖς εἰρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ἢ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως, εἰ οἱ Ἀργεῖοι βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χράντο.
- Οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸν τε λιμένα εὐθύς παρέπλεον ἀδεῶς καὶ τό στόμα αὐτοῦ διενεοῦντο κλήσειν, ὅπως μηκέτι, μηδ' εἰ βούλοιντο, λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες.
- Ὅπως δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἔξω σκηνοῖεν, σκηνὴν αὐτοῖς δημοσίαν ἐπέδειξε, καὶ διμοῖρία γε ἐπὶ τῷ δαίπνῳ ἐτίμησεν, οὐχ ἵνα διπλάσια καταφάγοιεν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦδε τιμῆσαι ἔχοιεν εἰ τινα βούλοιντο.

174 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις και να χαρακτηρίσετε το είδος τους.

- Τοῖς ἰδιώταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινόν πόλεμον πολεμῆ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι μηδὲν φοβούμενους, μὴ τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ.
- Δεός δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξύν ὄπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λίχας Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν.
- Ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων τειχίζει μακρὰ τεῖχη ἐκ θάλασσαν, ὅπως, ἦν τῆς γῆς εἰργωνται, ἢ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγῆ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῆ.
- Οἱ δὲ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλλὰ τό μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες ἠσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐ-

τούς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δηοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερόν κατέστησαν.

5. Δήλον δ' ὅτι ταύτης τῆς τιμῆς ἀξίους ἡμᾶς αὐτοὺς παρείχομεν, οὐχ ἴν' ὀλιγαρχίας γενομένης τὰλλότρια διαρπάζομεν, ἀλλ' ἵνα σωθῆις τῆς πόλεως πάντες τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἔχοιεν.
6. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐχ ἵνα ἀδικοῖη στρατεύοιτο, ἀλλ' ὅπως τοῖς ἀδικουμένοις βοηθήσειεν.
7. Συμμείξας τῷ Δερκυλίδᾳ ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ἐφ' ᾧ τε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν.
8. Οὐδέ τοῦτο πάποτε ἐπέισθην, ὡς ἡ ψυχὴ, ἕως μὲν ἂν θνητῷ σώματι ἦ, ζῆ, ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῆ, τέθνηκε.
9. Μηδένα φίλον ποιῶ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις.
10. Φρασάτω τις ἐμοί, τί τό κωλύον ἔτι τόν Φίλιππον ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται.

175 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις και να χαρακτηρίσετε το είδος τους.

1. Καί ἅμα διὰ τῆς σῆς χώρας ἄξεις ἡμᾶς, ὅπως ἂν εἰδῶμεν ἅ τε δεῖ φίλια καὶ πολέμια νομίζειν.
2. Ἀμάξας Κῦρος παρεσκευάσατο, ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ τό στρατεύμα λάβοι ἔνδεια, διαδοῖη τοῖς Ἕλλησι.
3. Ὁ Σόλων ἔθηκε νόμον ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ᾧ ἂν τις βούληται, ἔάν μή παῖδες ὡσι γνήσιοι, οὐχ ἴν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτω γένει τῆς ἀγχιστείας, ἀλλ' ἴν' εἰς τό μέσον καταθεῖς τήν ὠφέλειαν ἐφάμιλλον ποιῆσῃ τό ποιεῖν ἀλλήλους εὖ.
4. Καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττομένων ἑδαπανώμενη, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην, καί, εἴ πού μοι τις συμφορὰ γίγνοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην.
5. Ἐνταῦθα οἱ στρατηγοὶ πυνθάνονται παρ' ἀλόντος Πέρσου ὅτι Τιρίδαζος ἐν τοῖς στενοῖς εἶη, ὥστε ἐπιπέσοι ἂν τοῖς Ἕλλησιν.
6. Ἦχετε ἐπὶ τὰς ναῦς αὐτίκα μάλα, ὅπως πλεύσωμεν ἔνθα θεός ἐθέλει.
7. Διὰ τό μή καλῶς χρῆσθαι ταύταις ταῖς ἀφορμαῖς πεποιήκασι, ὥστε πολλοὺς ἀμφισβητεῖν, πότερον ἔστιν ἄξιον ἐλέσθαι τόν βίον.
8. Οὕτως ὠργίσθησαν οἱ βουλευταὶ αὐτοῖς, ὥστε ἐλεγόν τινες τῶν ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρῆ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι.

9. Οἱ μὲντοι Θηβαῖοι εἶπαν ὅτι οὐκ ἂν ἀποδοῖεν τοὺς νεκρούς, εἰ μὴ (= παρὰ μόνο) ἐφ' ᾧτε ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας.
10. Ἀναστάς εὐθύς Θώραξ ὁ Βοιώτιος ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσοσθαι αὐτοῖς Χερρόνησον χώραν καλήν καὶ εὐδαίμονα, ὥστε ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ ἐνοικεῖν.

176 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις και να χαρακτηρίσετε το είδος τους.

Πολλά καὶ δεινὰ συνειδῶς Σίμωνι, ᾧ βουλή, οὐκ ἂν ποτ' αὐτόν εἰς τοσοῦτον τόλμης ἠγησάμην ἀφικέσθαι, ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτόν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ τούτων ὡς ἀδικούμενον ἐγκλημα ποιήσασθαι καὶ οὕτω μέγαν καὶ σεμνόν ὄρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ μὲν οὖν ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρα ἂν ἐφοβούμην τόν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καὶ παρασκευαί καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίνονται, ὥστε πολλά καὶ παρὰ γνώμην ἀποθαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν· εἰς ὑμᾶς δ' εἰσελθῶν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι. Μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ᾧ βουλή, ὅτι περὶ τοιούτων πραγμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυρόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοὶ μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος. Ἐπειδὴ δὲ Σίμων με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδέν ἀποκρυψάμενος ἅπαντα διηγῆσομαι πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα.

(Λυσίου, πρὸς Σίμωνα ἀπολογία 1-3)

177 Να «ανοίξετε» και να «κλείσετε» τις δευτερεύουσες προτάσεις και να χαρακτηρίσετε το είδος τους.

Ἔπι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλληγομένων τε ἐς τόν Ἰσθμόν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγός ὧν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας (= ἐπειδὴ υποψιάστηκε), ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὧν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτός ἰδία βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ παραλίπη καὶ μὴ δηώσῃ, ἢ καὶ Λακεδαιμονίων κελυσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἱ

ξένος εἶη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῶ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δὲ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἦν ἄρα μὴ δηώσωσιν οἱ πολέμοι ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι.

(Θουκυδίδου, Β' 13)

Ἐλέξη του αναφορικού

178 Να βρείτε σε ποια από τα παρακάτω παραδείγματα υπάρχει ἔλεξη (αναφορικού ἢ αντίστροφη) και να γράψετε την κανονική σύνταξη χωρίς την ἔλεξη.

1. Ὁμολογήσαμεν ἐμμενεῖν ταῖς δίκαις, αἷς ἂν δικάζη ἡ πόλις.
.....
2. Τίς ἢ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὐσα ἀπὸ τῶν δώρων, ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;
.....
3. Ἀμαθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων.
.....
4. Ἐγεγένητο τοῦναντίον οὗ ἐνόμισαν πάντες ἄνθρωποι ἔσεσθαι.
.....
5. Ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει.
.....
6. Ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων οὓς ἠῦρισκον ἐκπεπτωκότας.
.....
7. Τοῦτον τιμωρεῖσθε ἀνθ' ὧν ἐποίησεν.
.....
8. Πρὸς αἷς ἔλαβε ναυσὶ προσεπλήρωσε πεντήκοντα.
.....
9. Βοηθήσατε τοῖς νόμοις τοῖς κεμένους καὶ τοῖς ὄρκους οἷς ὀμωμόκατε.
.....

Προστακτική	βῆ-θι	δρά-θι	—	γνώ-θι	δύ-θι
	βῆ-τω	δρά-τω	—	γνώ-τω	δύ-τω
	βῆ-τε	δρά-τε	—	γνώ-τε	δύ-τε
	βά-ντων ἢ	δράντων ἢ	—	γνό-ντων ἢ	δύντων ἢ
	βῆ-τωσαν	δρά-τωσαν	—	γνώ-τωσαν	δύ-τωσαν
Δυϊκ.					
	βῆ-τον	δρά-τον	—	γνώ-τον	δύ-τον
	βῆ-των	δρά-των	—	γνώ-των	δύ-των
Αποφ.	βῆ-ναι	δρά-ναι	ῥυῆ-ναι	γνώ-ναι	δύ-ναι
Μετοχή	βάς	δράς	ῥυείς	γνοῦς	δύς
	(βάντος)	(δράντος)	(ῥυέντος)	(γνόνοτος)	(δύντος)
	βάσα	δράσα	ῥυείσα	γνοῦσα	δύσα
	(βάσης)	(δράσης)	(ῥυείσης)	(γνούσης)	(δύσης)
	βάν	δράν	ῥυέν	γνόν	δύν
(βάντος)	(δράντος)	(ῥυέντος)	(γνόνοτος)	(δύντος)	

B. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αναγνωριστούν οι τύποι των ρημάτων με τους παραπάνω αορίστους στις παρακάτω προτάσεις:

Προτάσεις	Παραδείγματα
α) Κύρος ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι.	
β) Ὁ ἀνὴρ ἐάλω πρόδοσις.	
γ) Ἄμα τῷ ἡλίῳ δύοντι ἦλθον εἰς κώμας τῆς Βαβυλωνίας.	
δ) Δις εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν εἰσβαίης.	
ε) Ὅμηρος λέγει τὴν φωνὴν τοῦ Νέστορος ῥυῆναι γλυκύτεραν τοῦ μέλιτος.	
στ) Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν ἐκ τῆς μάχης ἀποδράντα ἀτιμία ἐζημίουν (= τὸν τιμωροῦσαν με τὴ στερησὴ τιμῶν).	

- ζ) Καταβάς διὰ τοῦ πεδίου ἤλασε (= διάνυσε) σταθμοὺς τέτταρας.
- η) Χρῆ ὑμᾶς διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν.
- θ) Ὑπὸ τοῦ ὄμβρου (= ἀπὸ τῆ βροχῆ) μέγας ὁ ποταμὸς ἐρρύη.
- ι) Κύρος ἐθεράπευεν, ὄσους γνοίη εὐνοὺς ὄντας.

2. Να συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ των προτάσεων με λέξεις παρμένες ἀπὸ τῆ διπλανῆ στήλης:

- α) Οἱ Θηβαῖοι ἐξηπατημένοι.
- β) τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην.
- γ) Κύρος ἤσθετο τοὺς Μένωνος στρατιώτας τὸν Εὐφράτην.
- δ) Πολλὰ κακὰ τῷ μακρῷ γήρα.
- ε) Ἀνάγκη σε εὐσεβῶς καὶ μετὰ θάνατον εὐδαιμονεῖν.
- στ) Φοβοῦμαι μὴ ἡμᾶς ταῖς τριήρεσι
- ζ) Σχεδόν, ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ ὁ ἥλιος
- η) Σιλανὸς ἤδη
- θ) δὲ αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὄρκους.
- ι) Εἰ τοιοῦτόν τι, ὃ μὴ γένοιτο, πολλαῖς συμφοραῖς περιπεσοῦμεθα.

διαβαίνοντας

ἔγνω

καταδύη

ζῆν

ἔγνωσαν

ἐμφύεται

συμβαίη

ἐδύετο

ἀπέδρα

ἀνάγνωθι

3. Να συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ των προτάσεων με τὸν κατάλληλο τύπο τοῦ ρήματος που βρίσκεται στὴν παρένθεση:

- α) Καὶ ὁ πατὴρ τοῦτο ἂν εἶη, εἰ [ἀναβῶ (ἀναζῶ) ευκτ. αορ. β'].
- β) Αἱ Ἀθηναῖοι (ἀλίσκομαι, οριστ. αορ. β').
- γ) Πάντες οἱ πολέμοι (συρρέω, οριστ. αορ. β').
- δ) Ἡμεῖς οὐκ ἂν (διαβαίω, ευκτ. αορ. β') τὸν ποταμὸν, εἰ μὴ ὑμεῖς πιστὰ (= ἐγγυήσεις) ἡμῖν δοίητε.
- ε) Τὰ πλοῖα Ἀβροκόμας κατέκαυσε, ἵνα μὴ Κύρος (διαβαίω, υποτ. αορ. β').

- στ) Ἦν δ' αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο ἢ (ἀποδιδράσκω, απαρ. αορ. β').
- ζ) Δαρείος (ἐκδύομαι, ον. ενικ. μετχ. αορ. β') τὸν κἀνδυν (= τον μανδύα) τὸ ἄρμα ἀπέλιπε (= εγκατέλειψε).
- η) Ζακχαΐε, (καταβαίνω, προστ. αορ. β').
- θ) Οὐ μάντις εἰμι τὰ ἀφανῆ (γιγνώσκω, απαρ. αορ. β').
- ι) Κροῖσος Ἄλυν ποταμὸν (διαβαίνω, μετχ. αορ. β') μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

4. Στο παρακάτω κείμενο να υπογραμμιστούν και να αναγνωριστούν οι ρηματικοί τύποι του αορίστου β':

Κείμενο	Αναγνώριση
<p>Ἡρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνων κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ῥῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθεά και τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίηε.</p> <p>Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἡρακλέους δύναμιν και φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀλφ, ἐπέταξεν αὐτῷ τοῦ Νεμέου λέοντος τὴν δορὰν κομίζειν· ἠλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν και γνοὺς τὸν λέοντα ἀτρώτων φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ῥοπάλῳ· ὁ δὲ φεύγων κατέδυ εἰς σπήλαιον. Ἡρακλῆς δὲ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραῖη, εὐθύς ἐκδύς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον και τὴν χεῖρα περιθεὶς τῷ τραχήλῳ τοῦ λέοντος ἔπνιξεν αὐτόν. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὤμους εἰς Μυκήνας ἐκόμιξεν αὐτόν.</p>	

5. Οι προτάσεις να μεταφερθούν στον άλλο αριθμό:

Προτάσεις	Ο άλλος αριθμός
α) Ποταμὸς ἔρρηξεν ζώντος ὕδατος.	
β) Εἶδον τὸ ὕδωρ ρεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ.	
γ) Ἀπέγνω (= ἀποφάσισε) μὴ βοηθεῖν.	
δ) Ἐὰν ἀλῶς ἔτι τοῦτο πράττω, οὐκ ἀληθεύσεις.	
ε) Ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἐάλωσαν.	

- στ) Τὸ ξίφος εἶσω ἔδν.
- ζ) Οὐκ ἀπέδρα τὴν στρατείαν.
- η) Οὗτος ἐπιβάς ἄρματος ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν.
- θ) Οὗτος φοβηθεὶς πῖθον ἑαυτῷ κατεσκεύασεν, εἰς ὃν εἰσέδν.
- ι) Ἄρα γνῶσεται ὁ σοφὸς ἐμοῦ χαριεντιζομένου (= ὅτι λέω ἀστεία);

6. Οι τύποι του ενεστώτα να μεταφερθούν στον αόριστο:

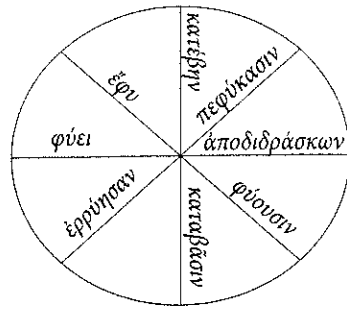
Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος
ζῆς		δύεται		ἀποδιδράσκειν	
φθάνουσιν		γιγνώσκεις		ἀναδύησθε	
ἀλίσκεται		ζῶη		ἐνδύηται	
ῥέομεν		ρεῖς		ζῶν	
φύεσθε		φύοιο		ἀλισκόμεθα	
ἀποδιδράσκω		ἐμβαίνουσα		φύομενος	
βαίνουσιν		προσβαίνοι		ὑποδυέσθω	
φθάνετε		ἀναγίγνωσκε		ρεῖν	

7. Να συμπληρωθεῖ ο πίνακας με την ολοκλήρωση της εγκλιτικής αντικατάστασης:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔφθησαν			—
		—	δύτω
		βαίης	
	γνώ		
		ρυεῖη	—
ἐάλω			—
		βίωης	—
	φύητε		
			ἀποδράτω
ἐχάρητε			—

20. Να συμπληρωθούν τα κενά των προτάσεων με την κατάλληλη λέξη από τον κύκλο:

- α) οὐ δύναται ἀποδρᾶναι.
- β) Θεοὶ ἀνθρώποις φρένας.
- γ) Παντοῖαι πρασιαὶ
- δ) Χρόνος τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται.
- ε) Ἄνω ποταμῶν οἱ λόγοι.
- στ) Οὐδεις κακός.
- ζ) χθές εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος.
- η) Ταῦτα δ' εἶπετε ὑμεῖς τοῖς εἰς Ἄϊδην.

21. Να σημειωθεί με X το σωστό ή το λάθος των παρακάτω αναγνωρίσεων:

	Σ	Λ
α) δῦτω: υποτακτική αορίστου β'.	☐	☐
β) γνῶναι: απαρέμφατο αορίστου β'.	☐	☐
γ) ἔδρασαν: οριστική παρατατικού	☐	☐
δ) ἔδυτε: οριστική αορίστου β'.	☐	☐
ε) ῥυήναι: ευκτική αορίστου β'.	☐	☐
στ) δῦθι: προστακτική αορίστου β'.	☐	☐
ζ) βήτω: υποτακτική αορίστου β'.	☐	☐
η) γνῶς: υποτακτική αορίστου β'.	☐	☐
θ) ῥυέντος: μετοχή αορίστου β'.	☐	☐
ι) βαίη: ευκτική αορίστου β'.	☐	☐

22. Το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β' του ρήματος ἀποβαίνω είναι:

- α) ἀποβῆθι
- β) ἀπόβηθι
- γ) ἀποβάθι
- δ) ἀπόβαθι

23. Το απαρέμφατο του αορίστου β' του ρήματος γινώσκω είναι:

- α) γνοῦναι
- β) γνῶναι
- γ) γνόναι
- δ) γνώθι

24. Ποια είναι η διπλή γραμματική θέση των τύπων: βήτε-βήτε, δρᾶτε-δρᾶτε, γνῶτε-γνῶτε, δύντων-δύντων;

25. Στη στήλη Β' να γράψετε ό,τι ζητείται από τον αόριστο β':

Α'	Β'	Γ'
α. γινώσκω	α. γ' πληθυντικό υποτακτικής	α.
β. βαίνω	β. γ' ενικό υποτακτικής	β.
γ. ἀποδιδράσκω	γ. β' πληθυντικό οριστικής	γ.
δ. ῥέω	δ. απαρέμφατο	δ.
ε. ἀλίσκομαι	ε. β' πληθυντικό οριστικής	ε.
στ. δύομαι	στ. αρσενικό μετοχής	στ.
ζ. καταβαίνω	ζ. γ' πληθυντικό προστακτικής	ζ.
η. φθάνω	η. β' ενικό υποτακτικής	η.
θ. γηράσκω	θ. α' ενικό οριστικής	θ.
ι. χαίρω	ι. γ' ενικό ευκτικής	ι.
ια. ζῶ	ια. α' πληθυντικό οριστικής	ια.
ιβ. φύομαι	ιβ. β' πληθυντικό ευκτικής	ιβ.

26. Στη στήλη Β' να γράψετε τα απαρέμφατα του αορίστου β' των ρημάτων της Α' στήλης και στη στήλη Γ' το αρσενικό της μετοχής του ίδιου χρόνου:

Α'	Β'	Γ'
α. φθάνω	α.	α.
β. χαίρω	β.	β.
γ. ζῶ	γ.	γ.
δ. φύομαι	δ.	δ.
ε. ἀποδιδράσκω	ε.	ε.
στ. βαίνω	στ.	στ.
ζ. ῥέω	ζ.	ζ.

4. Να συμπληρώσετε τους κλιτικούς τύπους των ρημάτων (σε -μι) στον πίνακα που ακολουθεί:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
μειγνύασι	σβεννύωμεν	πιμπλαίη	ὀμνύτω
πίμπρησι	ὀλλύης	ὀηγνύοι	κεράννυτε
πήγνυτε	ἀπολλύωσι		

5. Να βάλετε στο σωστό τύπο του παρατατικού τα ρήματα που σας δίνονται σε παρένθεση:

- Οἱ στρατιῶται τὸν Ἑλλήσποντον (ξεύγνυμι).
- Τὴν ὁδὸν ἡμεῖς (δείκνυμι).
- (Ἑμεῖς) τὴν ψυχὴν (ἀπόλλυμι).
- Κακῶς οὗτοι (ἀπόλλυμαι).
- Τὴν ὕδριαν (οὗτοι) οἴνου (πίμπλημι).
- Σὺ Ἰστρὸν τὸν ποταμὸν (ὀηγνυμι).
- Σωκράτης φαῦλον ἰμάτιον (ἀμφιέννυμαι).
- Πάντες οὗτοι ἄνοι (= ἀνόητοι) (ἀποδείκνυμαι).
- Οὔποτε ὄρκον σὺ (ὀμνυμι).
- Ψυχὸς τὰ πάντα (πήγνυμι).

6. Να συμπληρώσετε τους κλιτικούς τύπους του αορίστου β' των ρημάτων στον πίνακα που ακολουθεί:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔφθη	βῆς	ἄλοϊεν	γνώτω
ἀπέδρασαν		ὀυεῖτε	
ἔδυτε	δραῖτε		
ἔφυσαν	βιῶς		

7. Να γραφεί το β' ενικό όλων των εγκλίσεων και το απαρέμφατο στο χρόνο που βρίσκονται τα παρακάτω ρήματα:

Ρήματα	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἀπέρχομαι					
ἐφίσταμαι					
ἐπίσταμαι					
ἔγων					
ἔάλων					
ἐβίων					
ἔδυν					
ἔφυν					
ἐρρῶν					
ἀπεθέμην					
ἀφῆκα					
ἀφείμην					
ἀπέστην					
σύνοιδα					
σύμφημι					
διέθηκα					
ἀφήμι					
ἀπέδραν					

8. Να συμπληρώσετε τις φράσεις που σας δίνονται διαλέγοντας τον κατάλληλο τύπο από τα ρήματα της διπλανής στήλης:

1. Πίστεις ¹ οὖν ἀλλήλοις οἱ φίλοι	ἔδοντο
2. Κελεύουσιν οἱ στρατηγοὶ φυλάττεσθαι, μὴ ὑμῖν τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι.	διδόασι
3. Ἄνευ πόνου οὐδέν οἱ θεοί.	ἀφείεν ⁴
4. Ἄγησίλαος οὐκ ἐβούλετο τοῖς στρατιώταις τὴν πόλιν διαρπάσαι.	ἐπιτιθῶνται
5. Οἱ φάσκοντες κάλλιστα τοὺς υἱοὺς παιδεύειν, εὐθὺς ἐπ' αὐτοῖς παιδαγωγούς θεράποντας	ἐφείναι ⁵